

Եդիա — Թիվ տասը

Jeff Pippenger

2023-10-13

1856

Միլլերիական շարժումը Եսայիի գրքի յոթերորդ գլխում ներկայացված էր վաթսունհինգ տարվա մարգարեությամբ, որը սկսվեց մ.թ.ա. 742 թվականին: Եսայիի պատմության մեջ տեղի ունեցած այդ վաթսունհինգ տարիները ներկայացնում են 1798-ից մինչև 1863 թվականներն ընկած վաթսունհինգ տարիները: Ալֆան և Օմեգան միշտ ներկայացնում են վախճանը՝ սկզբի հետ միասին: Վաթսունհինգ տարվա մարգարեությունը նույնականացնում է յոթ անգամվա անեծքը Իսրայելի հյուսիսային և հարավային թագավորությունների դեմ: Հյուսիսային թագավորության դեմ առաջին յոթ անգամը սկսվեցին մ.թ.ա. 723 թվականին՝ Եսայիի կողմից Աքազ թագավորին այդ կանխատեսումը ներկայացնելուց տասնինը տարի անց: Հարավային թագավորության դեմ վերջին յոթ անգամը սկսվեցին վաթսունհինգ տարիների ավարտին՝ մ.թ.ա. 677 թվականին:

Եփրեմի դեմ ուղղված յոթ ժամանակների առաջին անեծքն ավարտվեց 1798 թվականին, որը վախճանի ժամանակն էր, երբ Դանիելի ութերորդ և իններորդ գլուխների Ուղայի գետի տեսիլքը բացվեց: Դա մարգարեաբար նշանավորեց թե՛ առաջին հրեշտակի պատգամի գալուստը, թե՛ միլլերիական շարժման մարգարեական սկիզբը: Հուդայի դեմ ուղղված յոթ ժամանակների վերջին անեծքն ավարտվեց 1844 թվականին, որը երրորդ հրեշտակի պատգամի գալուստն էր: Տասնինը տարի անց՝ 1863 թվականին, կանխատեսության սկզբում ներկայացված վաթսունհինգ տարիները նշանավորեցին միլլերիական շարժման ավարտը և Լաոդիկիայի Յոթերորդ օրվա ադվենտիստական եկեղեցու սկիզբը: 1863 թվականից յոթ տարի առաջ՝ 1856 թվականին, Ջեյմս Ուայթը սկսեց մատնանշել, որ միլլերիական շարժումը դադարել էր լինել Փիլադելֆիայի եկեղեցին և դարձել էր Լաոդիկիայի եկեղեցին: Նրա թոռը, երբ գրում էր Էլեն Ուայթի կենսագրությունը, գրում է 1856 թվականի պատմության և լաոդիկյան պատգամի մասին:

«Լաոդիկեական պատգամը»

«Շաբաթապահ ադվենտիստները այն դիրքն էին ընդունել, որ Հայտնության 2-րդ և 3-րդ գլուխներում յոթ եկեղեցիներին ուղղված պատգամները դարերի ընթացքում քրիստոնեական եկեղեցու փորձառությունն էին պատկերում: Նրանց եզրակացությունն այն էր, որ Լաոդիկիայի եկեղեցուն ուղղված պատգամը վերաբերում էր նրանց, ում այժմ անվանում էին անվանական ադվենտիստներ, այսինքն՝ նրանց, ովքեր չէին ընդունել յոթերորդ օրվա շաբաթը: Հոկտեմբերի 9-ի Review-ում տպագրված կարճ խմբագրականում Ջեյմս Ուայթը բարձրացրեց մի քանի մտորումների տեղիք տվող հարցեր, որոնք ներկայացրեց ասելով.»

«Հարցումը նորից սկսում է ծագել. «Պահա՛կ, ի՞նչ է գիշերվանից»: Այժմ տեղ կա միայն մի քանի հարցերի համար, որոնք տրվում են ուշադրություն հրավիրելու այն թեմայի վրա, որին առնչվում են: Լիակատար պատասխան, վստահ ենք, շուտով կտրվի».—Review and Herald, Oct. 9, 1856.

«Նրա տված տասնմեկ հարցերից հենց վեցերորդն էր, որ ուղղակիորեն նշանառեց լատիիկեցիներին:»

«6. Արդյո՞ք լատիիկեցիների վիճակը (գոլ, և ո՛չ սառը, ո՛չ տաք) պատշաճ կերպով չի պատկերում երրորդ հրեշտակի լուրը դավանողների մարմնի վիճակը:—Նույն տեղում:»

«Վերջին հարցը բացահայտում է խնդրի էությունը.

«11. Եթե որպես ժողովուրդ այս է մեր վիճակը, ապա արդյոք ունե՞նք որևէ իրական հիմք հուսալու Աստծո բարեհաճությանը, եթե ականջ չդնենք Ճշմարիտ Վկայի «խորհրդին»: Ես քեզ խորհուրդ եմ տալիս Ինձնից գնել կրակի մեջ փորձված ոսկի, որպեսզի հարուստ լինես, և սպիտակ հանդերձներ, որպեսզի հագնվես, և քո մերկության ամօրը չերևա, և քուրք քսիր քո աչքերին, որպեսզի տեսնես: Որքաններին Ես սիրում եմ, նրանց հանդիմանում և խրատում եմ. ուստի նախանձախնդիր եղիր և ապաշխարիր: Ահա, Ես դռան առաջ կանգնած եմ և բախում եմ. եթե մեկը լսի Իմ ձայնը և բացի դուռը, Ես նրա մոտ կմտնեմ և նրա հետ կընթերեմ, և նա՝ Ինձ հետ: Նրան, ով հաղթում է, Ես կտամ Ինձ հետ նստելու Իմ աթոռի վրա, ինչպես որ Ես էլ հաղթեցի և նստեցի Իմ Հոր հետ Նրա աթոռի վրա: Հայտնություն 3:18-21.—Նույն տեղում:»

«Ակնհայտ է, որ խնդրի ճշմարտությունը նոր էր սկսում լուսավորվել Ջեյմս Ուայթի մտքում: Review-ի հաջորդ համարում հրատարակվեց յոթ եկեղեցիների վերաբերյալ յոթ այունակով ներկայացում՝ այդ վերնագրի ներքո: Իր ներածական խոսքում նա հայտարարեց.»

«Մենք պետք է համաձայնենք որոշ ժամանակակից մեկնաբանների հետ, որ այս յոթ եկեղեցիները պետք է հասկացվեն որպես ներկայացնող քրիստոնեական եկեղեցու յոթ վիճակներ՝ ժամանակի յոթ ժամանակաշրջաններում, ընդգրկելով ամբողջ քրիստոնեական դարաշրջանի ընթացքը:—Նույն տեղում, 1856 թ. հոկտեմբերի 16»

«Այնուհետև նա ձեռնարկեց մարգարեությանը՝ յուրաքանչյուր եկեղեցու առանձին անդրադառնալով: Հասնելով յոթերորդին՝ Լատիիկեականին, նա հայտարարեց.»

«Որքա՛ն խոնարհեցուցիչ է մեզ՝ որպես մի ժողովրդի, այս եկեղեցու այս տխուր նկարագրությունը: Եվ մի թե՛ այս սարսափելի նկարագրությունը մեր ներկայիս վիճակի ամենակատարյալ պատկերը չէ: Այո՛, այդպես է, և ոչ մի օգուտ չի լինի փորձել խուսափել այս քննող վկայության գործությունից, որ ուղղված է Լատիիկիայի եկեղեցուն: Թող Տերը օգնի մեզ այն ընդունելու և դրանից օգուտ քաղելու»:—Նույն տեղում

«Լատիիկեական եկեղեցուն երկու այունակ նվիրելուց հետո, իր եզրափակիչ խոսքում նա հնչեցրեց մի գորեղ կոչ.»

«Միրելի՛ եղբայրներ, մենք պետք է հաղթահարենք աշխարհը, մարմինը և սատանային, այլապես Աստծո արքայության մեջ բաժին չենք ունենա... Անմիջապես ձեռնարկե՛ք այս գործին և հավատքով ձեզ համար պահանջե՛ք ապաշխարող լաոդիկեցիներին տրված ողորմած խոստումները: Վե՛ր կացեք Տիրոջ անունով, և թող ձեր լույսը փայլի Նրա օրհնյալ անվան փառքի համար:—Նույն տեղում»

«Դաշտից ստացված արձագանքը ցնցող էր: Գ. Վ. Հոլտը Օհայոյից հոկտեմբերի 20-ին գրեց.»

«Այո՛, ես իսկապես հավատում եմ, որ մենք, որ գտնվում ենք երրորդ լուրի մեջ՝ Աստծու պատվիրաններով և Հիսուսի հավատով, այն եկեղեցին ենք, որին ուղղված է այս խոսքը. և մենք որքան հնարավոր է շուտ պետք է խնդրենք փորձված ոսկի, սպիտակ հանդերձներ և աչքի քսուք, որպեսզի տեսնենք»:—Նույն տեղում, 1856 թ. նոյեմբերի 6:

«Հյուսիս-արևելքից այս թեմայի վերաբերյալ լսվեց մի նոր ձայն՝ Մասաչուսեթսի նահանգի Փրինսթոն քաղաքից Սթիվեն Ն. Հասկելի ձայնը: Որպես առաջին օրվա աղվենտիստ՝ նա սկսել էր քարոզել 20 տարեկանում. այժմ, երեք տարի անց, նա գտնվում էր երրորդ հրեշտակի լուրի մեջ: Լինելով Աստվածաշնչի խորունկ ուսումնասիրող՝ այն բանից հետո, երբ տեսել էր Ուայթի համառոտ սկզբնական խմբագրականը, որով ներկայացվում էր յոթ եկեղեցիների հարցը, նա ընտրեց Review-ի համար գրել մի ընդարձակ հոդված.»

«Նշված թեման վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում ինձ համար խորին հետաքրքրության առարկա է եղել.... Արդեն որոշ ժամանակ ես առաջնորդվել եմ այն համոզմամբ, որ Լաոդիկեցիներին ուղղված պատգամը վերաբերում է մեզ, այսինքն՝ նրանց, ովքեր հավատում են երրորդ հրեշտակի պատգամին, բազմաթիվ պատճառներից ելնելով, որոնք ես համարում եմ հիմնավոր: Ես կնշեմ երկուսը:—Նույն տեղում»

«Սա նա անում է՝ իր եզրակացություններին հատկացնելով երկու սյունակ: Ավարտելիս նա հայտարարեց. »

«Երրորդ հրեշտակի պատգամի մասին տեսությունը երբեք, ո՛չ, երբե՛ք չի փրկի մեզ առանց հարսանեկան զգեստի, որ սրբերի արդարությունն է: Մենք պետք է սրբությունը կատարելության հասցնենք Տիրոջ երկյուղով»:—Նույն տեղում:

«Մինչ Ջեյմս Ուայթը շարունակում էր իր խմբագրականները Լաոդիկիայի եկեղեցուն ուղղված պատգամի վերաբերյալ, այն հասկացությունները, որոնք շաբաթապահ աղվենտիստներն այժմ կարդում էին Review-ում, ապշեցուցիչ էին, սակայն մտախոհ, աղոթական քննության դեպքում դրանք դիտվեցին որպես կիրառելի: Խմբագրին ուղղված նամակները ցույց էին տալիս բավական ընդհանուր համաձայնություն և վկայում էին, որ արթնություն էր ընթանում: Այն, որ այդ ցնցող պատգամը հուզմունքի արդյունք չէր, հաստատվում էր Վկայություն No. 3-ի առաջին հոդվածով, որը հրատարակվել էր 1857 թվականի ապրիլին՝ «Նախանձախնդիր եղիր և ապաշխարիր» վերնագրով: Այն սկսվում է այսպես. «Տերը

տեսիլքում ինձ ցույց է տվել որոշ բաներ եկեղեցու վերաբերյալ՝ նրա ներկայիս գաղջ վիճակում, որոնք ես կպատմեմ ձեզ»։—1Թ, էջ 141: Այստեղ էլեն Ուայթը ներկայացրեց այն, ինչ իրեն ցույց էր տրվել Սատանայի կողմից եկեղեցու վրա կատարվող հարձակումների մասին՝ երկրային բարգավաճման և ունեցվածքի միջոցով»։ Արթուր Ուայթ, Ellen G. White: The Early Years, հատոր 1, 342–344:

Միլլերիական շարժումը մարգարեապետ սկսվեց որպես Փիլադելփիայի եկեղեցի, և 1856 թվականին այն դարձավ Լաոդիկիայի եկեղեցի: Յոթ տարի անց այդ շարժումն ավարտվեց, և Յոթներորդ օրվա ադվենտիստների եկեղեցին սկսվեց որպես Լաոդիկիայի եկեղեցի և այդպիսին էլ կմնա, մինչև որ այն դուրս թքվի Տիրոջ բերանից: Հարյուր քառասունչորս հազարի շարժումը դուրս եկավ Լաոդիկիայի եկեղեցու հոտից, ինչպես որ Միլլերիական շարժումը դուրս եկավ Սարգիսի եկեղեցու հոտից: Հարյուր քառասունչորս հազարի շարժումը զուգահեռ է Միլլերիական շարժմանը այն առումով, որ առաջին շարժումը փոխվեց Փիլադելփիայից Լաոդիկիայի, իսկ վերջին շարժումը փոխվում է Լաոդիկիայից Փիլադելփիայի: Միլլերիական պատմության մեջ Փիլադելփիայից դեպի Լաոդիկիա անցման կետը հստակորեն նշված է որպես 1856 թվական, ուստի անցման կետը պետք է նշված լինի նաև վերջին շարժման մեջ, որովհետև Աստված երբեք չի փոխվում: Անցման կետը Հայտնություն տասնմեկում ճանաչվում է փողոցներում սպանված երկու մարգարեների միջոցով:

Եվ երբ նրանք ավարտեն իրենց վկայությունը, անդունդից ելնող գազանը պատերազմ պիտի մղի նրանց դեմ, պիտի հաղթի նրանց և պիտի սպանի նրանց: Եվ նրանց դիակները պիտի ընկած մնան այն մեծ քաղաքի հրապարակում, որ հոգևորապես կոչվում է Սոդոմ և Եգիպտոս, որտեղ էլ մեր Տերը խաչվեց: Հայտնություն 11:7, 8.

Վերջին շարժումը պիտի մահանար, ապա կանգներ և դրանից հետո հարություն առներ որպես դրոշ: Այդպիսով այն պիտի համահունչվեր Հանրապետական եղջյուրին: Հանրապետական եղջյուրը կերպար է կազմում գազանի համար, և այն գազանը, որի կերպարը այն կազմում է, հիշատակվում է Հայտնության տասնյոթերորդ գլխում, և այդ գազանը նույնացվում է որպես հինգերորդ գլուխը, որ մահացու վերք ստացավ, և որը պիտի հարություն առներ որպես ութերորդ գլուխը: Այն պիտի հարություն առներ որպես այն ութերորդը, որ յոթից էր:

Եվ այն գազանը, որ էր և չէ, ինքն էլ ութերորդն է, և յոթից է, և գնում է դեպի կորուստ: Հայտնություն 17:11.

Հանրապետական եղջյուրը պիտի կազմեր այն գազանի պատկերը, և ուստի պիտի սպանվեր, ապա հարություն առներ: Երբ այն հարություն առներ, պիտի լիներ ութերորդ գլուխը, որ նախորդ յոթ գլուխներից էր: Բողոքական եղջյուրը, Հանրապետության եղջյուրի պես, հեծնում է նույն երկրային գազանի վրա և պիտի ունենա նույն մարգարեական դինամիկան: Ֆիլադելփիայից Լաոդիկիա անցումը Միլլերի շարժման մեջ նախապատկերում է վերջին շարժման մեջ Լաոդիկիայից Ֆիլադելփիա անցումը:

Երբ վերջին շարժումը 2020 թվականի հուլիսի 18-ին ստացավ մահացու վերք, այն մեռավ որպես Լաոդիկիա: Երբ, ինչպես ներկայացված է Հայտնություն տասնմեկում, այն անցում կատարեց դեպի Ֆիլադելֆիա, այն պիտի ներկայացներ ութերորդ եկեղեցին, այսինքն՝ յոթից մեկը: 2020 թվականին տեղի ունեցած այդ մահը զուգահեռվում էր Հանրապետական եղջյուրով, որովհետև 1989 թվականի վախճանի ժամանակից ի վեր եղել էին վեց նախագահներ: Վեցերորդ նախագահը ստացավ մահացու վերք, որը պիտի բժշկվի 2024 թվականին: Այդ գլուխը այնուհետև պիտի լինի Միացյալ Նահանգների ութերորդ գլուխը 1989 թվականի վախճանի ժամանակից ի վեր, և այն պիտի լինի յոթից մեկը: Երկու եղջյուրներն էլ վեցերորդն էին, որ դառնում է ութերորդ: Այս ճշմարտությունը մեծ մաս է կազմում Հիսուս Քրիստոսի Հայտնության այն պատգամի, որ ապակնքվում է փորձության ժամանակի փակվելուց անմիջապես առաջ:

Այս պատճառով կարևոր է հստակ լինել միլլերիական այն պատմության վերաբերյալ, որը նախատիպում է մեր ներկա պատմությունը: Քույր Ուայթը 1856 թվականին հաստատեց Ջեյմս Ուայթի՝ Լաոդիկիայի կիրառումը շարժման վրա, ուստի սա այնպիսի կիրառություն չէ, որ բխում է մարդկային տրամաբանությունից: Յոթ տարի առաջ, քան Յոթերորդ օրվա ադվենտիստների եկեղեցին իրավաբանորեն կապված եղավ Հանրապետական եղջյուրի հետ, այն ներշնչամբ ճանաչվեց որպես Լաոդիկիայի եկեղեցի: Սա նշանակում է, որ Յոթերորդ օրվա ադվենտիստների եկեղեցու պատմության ընթացքում երբեք չի եղել մի օր, երբ այն եղել է որևէ այլ բան, քան մերկ, աղքատ, կույր, թշվառ և դժբախտ: Այս մարգարեական իրողությունը տալիս է համատեքստն ու հիմնավորումը Եզեկիել ութերորդ գլխի չորս աճող պոդությունները որպես ադվենտիզմի չորս սերունդներ ճանաչելու համար:

Երբ միլլերական պատմությանը մոտենում ենք Եսայիա յոթերորդ գլխի վաթսուհինգ տարիների կառուցվածքի տեսանկյունից, պետք է ճանաչել, որ յոթ ժամանակների մարգարեությունը այն մարգարեական հովանին է, որ ընդգրկում է միլլերական շարժման ամբողջ պատմությունը: 1856 թվականին Լաոդիկիայի եկեղեցուն ուղղված լուրը դարձավ ներկա ճշմարտություն միլլերական ադվենտիզմի համար: Նա, ով ներկայացնում է Լաոդիկիայի լուրը, ո՛չ Ջեյմսն էր, ո՛չ Էլեն Ուայթը, այլ Հավատարիմ և Ճշմարիտ Վկան:

Եվ Լաոդիկեցիների եկեղեցու հրեշտակին գրի՛ր. Այսպես է ասում Ամենը՝ հավատարիմ և Ճշմարիտ վկան, Աստծու արարչագործության սկիզբը. Գիտեմ քո գործերը, որ ո՛չ սառն ես և ո՛չ տաք. Երանի՝ թե սառն լինեիր կամ տաք: Այսպես, որովհետև գաղջ ես, և ո՛չ տաք, ո՛չ սառն, քեզ պիտի ժայթքեցնեմ Իմ բերանից: Որովհետև ասում ես. «Ես հարուստ եմ և հարստացել եմ, և ոչնչի կարիք չունեմ», և չգիտես, որ դու թշվառ ես, ողորմելի, աղքատ, կույր և մերկ: Խորհուրդ եմ տալիս քեզ Ինձնից գնել կրակով զտված ոսկի, որպեսզի հարուստ լինես, և սպիտակ հանդերձներ, որպեսզի հագնվես, և քո մերկության ամոթը չերևա, և աչքերդ աչքի դեղով օծի՛ր, որպեսզի տեսնես: Որքաններին որ Ես սիրում եմ, հանդիմանում և խրատում եմ. ուստի նախանձախնդիր եղիր և ապաշխարի՛ր: Ահա Ես դռան առաջ կանգնած եմ և բախում եմ. եթե մեկը լսի Իմ ձայնը և դուռը բացի, կմտնեմ նրա մոտ և

կընթերս նրա հետ, և նա՝ Ինձ հետ: Հաղթողին պիտի շնորհեմ նստել Ինձ հետ Իմ աթոռին, ինչպես Ես էլ հաղթեցի և նստեցի Իմ Հոր հետ Նրա աթոռին: Ով ականջ ունի, թող լսի, թե ինչ է ասում Հոգին եկեղեցիներին: Հայտնություն 3:14–22:

Ճշմարիտ Վկան հայտնում է, որ եթե որևէ մարդ «լսեր» Նրա ձայնը, Նա պիտի ներս մտներ և «ընթերս նրա հետ»: Եթե Լաոդիկիան բացեր դուռը, Քրիստոսը պիտի մտներ ներս և ընթերս նրանց հետ: Եթե Քրիստոսին թույլ է տրվում մտնել, Նա մի լուր է բերում, որովհետև ուստելու խորհրդանշական նշանակությունը ներկայացնում է լուրի ընդունումը: Այդ լուրը կարելի է ընդհանրապես բնութագրել պարզապես որպես Լաոդիկեական լուր, սակայն դա մակերեսային ըմբռնում է այն բանի, թե ինչ է ներկայացնում այն լուրը, որ Նա առաջարկում է: 1856 թվականին Հայրամ Էդսոնը ներկայացրեց ութ հոդվածներից բաղկացած մի շարք, որոնք պարունակում էին այն մարգարեական տեղեկությունը, որն ընդարձակում է այն առաջին իսկ «Ժամանակային մարգարեության» ըմբռնումը, որ Աստծո հրեշտակները առաջնորդեցին Վիլյամ Միլլերին ճանաչելու և հռչակելու: Այդ ութ հոդվածներում Էդսոնը ճիշտ կերպով նույնացնում է Եսայիա յոթերորդ գլխի վաթսուհինգ տարիները:

Միլլերի աշխատանքի սկիզբը յոթ ժամանակների հայտնաբերումն էր, և նրա ծառայության անունով կոչված շարժման ավարտվելուց յոթ տարի առաջ հենց այդ մարգարեության ավելի խորը հայտնությունը մատուցվեց միլլերիական աղվենտիզմին: Այն մատուցվեց նույն տարում, երբ նրանք ներշնչամբ ճանաչվեցին որպես Լաոդիկեացիներ: Մարգարեաբար, երկու հազար հինգ հարյուր քսան օր անց՝ 1863 թվականին, Միլլերի մարգարեական ժամանակի առաջին հայտնագործությունը մերժվեց: Աղվենտական շարժման համար Լաոդիկեական պատգամը հասավ 1856 թվականին, և Տերը ութ անգամ թակեց դուռը՝ ութ հոդվածներով, տեսնելու համար, թե արդյոք Նա կարող էր մուտք գտնել: Շարժման ավարտին Ճշմարիտ Վկան կամենում էր Իր ժողովրդի հետ ընթերլ՝ ճաշակելով շարժման սկզբից եղած ժամանակի հենց առաջին պատգամը: Նրա ժողովուրդը հրաժարվեց ուստելուց, և յոթ տարի, կամ երկու հազար հինգ հարյուր քսան մարգարեական օր անց, Նրա ժողովուրդը փակեց այն դուռը, որ բացվել էր Դավթի բանալիով, որը դրվել էր Ուիլյամ Միլլերի ձեռքը: Նրանք վերադարձան մի հին սամարացի մարգարեի մոտ, որը նրանց սուտ կերակրեց՝ կնքելով նրանց ճակատագիրը՝ մեռնելու էջի և առյուծի միջև:

1856 թվականին բողոքական եղջյուրը գտնվում էր տեսիլքի հովտի ճգնաժամի մեջ, որովհետև որտեղ տեսիլք չկա, ժողովուրդը կորչում է: 1856 թվականին հանրապետական եղջյուրն էլ նույնպես ճգնաժամի մեջ էր:

1856 թվականը նշանավորվեց արյունալի հակամարտության շարունակությամբ, որը հայտնի էր որպես «Արյունահեղ Կանգաս»՝ Կանգաս-Միսուրի սահմանային պատերազմը: Պայքարը վերաբերում էր այն հարցին, թե արդյոք Կանգասը Միության մեջ պիտի մտներ որպես ազատ նահանգ, թե որպես ստրկատիրական նահանգ: Հակամարտությունը ներառում էր բռնի բախումներ ստրկության կողմնակից և ստրկության դեմ վերաբնակների միջև:

1856 թվականի մայիսի 22-ին Միացյալ Նահանգների Սենատի դահլիճում ևս տեղի ունեցավ մի բռնի միջադեպ, երբ Հարավային Կարոլինայից ստրկատիրության կողմնակից կոնգրեսական Փրեսթոն Բրուքսը իր ձեռնափայտով դաժանորեն հարձակվեց Մասաչուսեթսից սենատոր Չարլզ Սամների վրա: Սամները հանդես էր եկել ստրկատիրության դեմ ուղղված «Հանցագործությունը ընդդեմ Կանգասի» վերնագրով ճառով, որը խորապես վիրավորել էր Բրուքսին: Ձեռնափայտով ծեծի այդ միջադեպը ընդգծեց Հյուսիսի և Հարավի միջև ստրկատիրության հարցի շուրջ աճող լարվածությունը:

1856 թվականին Հանրապետական կուսակցությունը հիմնադրվեց որպես պատասխան 1854 թվականին ընդունված Քանգաս-Նեբրասկա ակտով առաջացած քաղաքական խռովություններին, որը հանգեցրեց ստրկության՝ դեպի նոր տարածքներ տարածման դեմ աճող ընդդիմության ձևավորմանը: Կուսակցության առաջին համագգային համագումարը գումարվեց Ֆիլադելֆիայում, և 1856 թվականի ընտրություններում Ջոն Սի. Ֆրեմոնտը ընտրվեց որպես նրանց առաջին նախագահի թեկնածուն:

Կանգաս-Նեբրասկա ակտը կազմակերպեց Կանգասի և Նեբրասկայի տարածքները և այդ տարածքներում բնակվող վերաբնակիչներին թույլ տվեց որոշել, թե արդյոք իրենց սահմանների ներսում թույլատրելու էին ստրկությունը: Այս հայեցակարգը, որը հայտնի էր որպես «Ժողովրդական ինքնիշխանություն», գործնականում վերացրեց 1820 թվականի Միսսուրիի փոխգիշումը, որը Լուիզիանայի տարածքում արգելել էր ստրկությունը 36°30' գուգահեռականից հյուսիս: Ակտը խոր ազդեցություն ունեցավ տարածքներում ստրկության հարցի վրա: Այն նորից բորբոքեց հատվածային լարվածությունները, որովհետև բացեց այն հնարավորությունը, որ ստրկությունը կարող էր ընդարձակվել դեպի այն տարածքները, որոնք նախկինում համարվում էին ազատ հող, ինչպես, օրինակ, Կանգասը: Կանգաս-Նեբրասկա ակտի ընդունումը հանգեցրեց ստրկամետ և հակաստրկատիրական վերաբնակիչների հոսքին դեպի Կանգասի տարածք, որոնցից յուրաքանչյուրը հույս ուներ ազդելու ժողովրդական ինքնիշխանության քվեարկության արդյունքի վրա: Տարածքի նկատմամբ վերահսկողության համար այս մրցակցությունը հանգեցրեց բռնի բախումների և անօրինականության մի ժամանակաշրջանի, որը 1856 թվականին հայտնի դարձավ որպես «Արյունահոսող Կանգաս»:

1856 թվականի նախագահական ընտրությունները նշանակալի քաղաքական իրադարձություն էին: Դրանք ընթացան եռակողմ մրցակցության պայմաններում՝ դեմոկրատ Ջեյմս Բյուքենենի, հանրապետական Ջոն Սի. Ֆրեմոնտի և Ամերիկյան կուսակցությունը ներկայացնող նախկին նախագահ Միլարդ Ֆիլմորի միջև: Ջեյմս Բյուքենենը հաղթեց ընտրություններում և դարձավ Միացյալ Նահանգների 15-րդ նախագահը:

Ջեյմս Բյուքենենի նախագահությունը գլխավորապես հայտնի է նրանով, որ նա չկարողացավ արդյունավետ կերպով դիմակայել Հյուսիսի և Հարավի միջև աճող լարվածություններին ու պառակտումներին, որոնք, ի վերջո, culminated in the outbreak of the American Civil War shortly after he left office. Նրա նախագահությունը հաճախ

դիտվում է որպես Ամերիկայի պատմության մեջ ամենաքիչ հաջողված նախագահություններից մեկը՝ առաջնորդության և ճգնաժամերի կառավարման այս նշանակալի ձախողումների պատճառով:

1857 թվականին ընդունված տխրահռչակ Դրեդ Սքոթի վճիռը հայտարարեց, որ սևամորթները լինեն ստրկացած թե՛ ազատ, քաղաքացիներ չեն և չեն կարող հայց ներկայացնել դաշնային դատարաններում: Այն նաև հայտարարեց, որ Կոնգրեսը չի կարող կանխել ստրկությունը Միացյալ Նահանգների տարածքներում: Դեմոկրատ Բյուքենենը հրապարակայնորեն պաշտպանեց ստրկամետ Դրեդ Սքոթի վճիռը:

Ստրկատիրության կողմնակից դեմոկրատ Բյուքենենի դիրքորոշումը ոչ միայն թույլ տվեց, որ լարվածությունները սրվեն և վերաճեն Քաղաքացիական պատերազմի, այլև երկրի տնտեսությունը կառավարելու նրա անկարողությունը հանգեցրեց 1857 թվականի Խուճապին, որը Մեծ դեպրեսիայից առաջ ամերիկյան պատմության ամենախոշոր տնտեսական անկումներից մեկն էր: 1857 թվականի Խուճապը հանգեցրեց ծանր տնտեսական դեպրեսիայի, որը տևեց մի քանի տարի: Բիզնեսներն ու բանկերը փակվեցին, գործազրկությունն աճեց, և ֆոնդային շուկան անկում ապրեց:

Բյուքենանի նախագահության ընթացքում հարավային նահանգները սկսեցին Միությունից անջատվելու իրենց գործընթացը, և նրանք անջատվեցին՝ ի պատասխան հանրապետական Աբրահամ Լինքոլնի ընտրվելու 1860 թվականին: Բյուքենանը անջատման ճգնաժամի նկատմամբ որդեգրեց պասիվ մոտեցում՝ պնդելով, թե դաշնային կառավարությունը չունի անջատումը հարկադրաբար կանխելու իրավասություն: Վճռական գործողության այս բացակայությունը թույլ տվեց, որ անջատական շարժումը թափ հավաքի: Նրա հաստատական առաջնորդության պակասը և անջատման ճգնաժամին արձագանքելու համար վճռական քայլեր ձեռնարկելու հարցում նրա անվճռականությունը նպաստեցին Հարավի այն ընկալմանը, թե ինքը կարող է դուրս գալ Միությունից՝ առանց ռազմական հակադեցության հանդիպելու:

1860 թվականին ընտրվեց Աբրահամ Լինքոլնը՝ առաջին հանրապետական նախագահը: 1863 թվականի հունվարի 1-ին նախագահ Լինքոլնը ստորագրեց և հրապարակեց Ազատագրման վերջնական հռչակագիրը, որով հռչակվում էր, որ Համադաշնության վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում ստրկացված բոլոր մարդիկ պետք է ազատ արձակվեն: Այս գործադիր հրամանը նշանակալի ազդեցություն ունեցավ Քաղաքացիական պատերազմի վրա, քանի որ հակամարտությունը վերածեց պայքարի ոչ միայն Միությունը պահպանելու, այլև ստրկությունը վերացնելու համար: Ազատագրման հռչակագիրը անմիջապես չազատեց բոլոր ստրկացված անձանց: Այն վերաբերում էր մասնավորապես Համադաշնության վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներին, որտեղ Միությունն ուներ սահմանափակ իշխանություն: Երբ Միության զորքերը առաջ էին շարժվում և վերահսկողություն էին հաստատում Համադաշնության տարածքների վրա, հռչակագիրը գործադրվում էր, և այդ տարածքներում գտնվող ստրկացված մարդիկ ազատվում էին: Ազատագրման հռչակագիրը վճռորոշ քայլ էր դեպի Միացյալ Նահանգներում ստրկության վերջնական վերացումը և ճանապարհ

հարթեց ԱՄՆ Սահմանադրության Տասներեքերորդ ուղղման ընդունման համար, որը ընդունվեց և վավերացվեց 1865 թվականի դեկտեմբերի 6-ին:

1850-ականներից սկսած Հանրապետական եղջյուրը գտնվում էր ստրկության հարցի ճգնաժամի մեջ: Երկրում գոյություն ունեին երկու գլխավոր բաժանումներ, որոնք ներկայացված էին քաղաքական մտքի երկու հիմնական դասերով: Բաժանման գործընթացը սկսվեց 1856 թվականին, երբ ստրկության դեմ և ստրկամետ խմբերը տեղափոխվեցին Կանգասի տարածք՝ փորձելով պաշտպանել ստրկության վերաբերյալ իրենց տեսակետները, հենց այն ժամանակ, երբ Փիլադելֆիան առանձնացվում էր Լատիկեայից: Դեմոկրատները ստրկամետ էին, իսկ Հանրապետականները՝ ստրկության դեմ:

1856 թվականին «Արյունոտ Կանգաս»-ը ներկայացնում էր մոտալուտ պատերազմի մի մանրակերտը: Այդ տարում ստրկամետ դեմոկրատը ընտրվեց Հանրապետական եղջյուրի գլուխ, և նրա անարդյունավետ դեկլարությունը դարձավ անարդյունավետ նախագահության խորհրդանիշը՝ մինչև այս վերջին օրերը: Նա նախորդեց առաջին Հանրապետական նախագահին, որը հարկադրված եղավ մաքրել Բյուքենենի նախագահության թողած ավերակները:

1863 թվականին Հանրապետական եղջյուրը Հայտնության տասներեքերորդ գլխի երկրի գազանի պատմության մեջ արձակեց ամենանշանակալից գործադիր հրամանագիրը: Այդ գործադիր հրամանագիրը վերաբերում էր ստրկությանը: Հռչակագրի մի պարբերությունում ասվում է. «Որ մեր Տերոջ մեկ հազար ութ հարյուր վաթսուներեքերորդ տարվա հունվարի առաջին օրը բոլոր այն անձինք, որոնք որպես ստրուկ պահվում են որևէ Նահանգում կամ Նահանգի նշանակված մասում, որի ժողովուրդն այդ ժամանակ ապստամբության մեջ կլինի ընդդեմ Միացյալ Նահանգների, այդ ժամանակից սկսած, այսուհետև և հավիտյան ազատ կլինեն. և Միացյալ Նահանգների Գործադիր Կառավարությունը, ներառյալ դրա ռազմական և ծովային իշխանությունը, կճանաչի և կպահպանի այդ անձանց ազատությունը և չի գործադիր որևէ արարք կամ արարքներ՝ ճնշելու համար այդ անձանց, կամ նրանցից որևէ մեկին, իրենց իրական ազատության համար նրանք գործադրելիք որևէ ջանքի մեջ»: Թեև այդ պահին ստրկության խնդրի լուծումը պատմականորեն անավարտ էր, Սահմանադրության էությունը ճանաչվում է, երբ Լինքոլնը գրեց. «բոլոր այն անձինք, որոնք որպես ստրուկ պահվում են որևէ նահանգում ... այդ ժամանակից սկսած, այսուհետև և հավիտյան ազատ կլինեն»:

Լինքոլնը վերադառնում էր Սահմանադրության մեջ արտահայտված հիմնարար սկզբունքին, որը սահմանում է, որ «բոլոր մարդիկ ստեղծված են հավասար»: Լինքոլնը վերադառնում էր հիմնարար ճշմարտություններին այն նույն ժամանակ, երբ բողոքական եղջյուրը մերժում էր իր հիմնարար մարգարեությունը, այսինքն՝ ստրկության մարգարեությունը: Հետևաբար, հենց այն ժամանակ, երբ հանրապետական եղջյուրը ստրկության վերաբերյալ իր պատմության մեջ կատարում էր իր ամենանշանակալից «գործադիր հրամանը», բողոքական եղջյուրը իր մարգարեական պատմության մեջ կատարեց ամենանշանակալից գործադիր

հրամանը՝ ստրկության մարգարեության վերաբերյալ, որը ներկայացված է Մովսեսի երդմամբ և անեծքով: Հանրապետական եղջյուրը ընտրեց վերադառնալ հիմքերին, բողոքական եղջյուրը ընտրեց մերժել իր հիմքը և վերադառնալ դեպի նրանք, որոնց մոտ երբեք չվերադառնալու վերաբերյալ նրան տրվել էր հրահանգ:

1863 թվականին Հանրապետական եղջյուրը բաժանվել էր երկու ճամբարի, ինչպես հին Իսրայելի թագավորությունն էր բաժանվել Երոբովամի և Ռոբովամի օրոք: 1863 թվականին բողոքական եղջյուրը օրինականորեն կապված դարձավ Հանրապետական եղջյուրին, ինչպես ներկայացված է Երոբովամի երկու զոհասեղաններով Բեթելում և Դանում: Երկու եղջյուրները պատմության ընթացքում ընթանում են միմյանց զուգահեռ, և 1863 թվականի պատմությունը, հատկապես, ներկայացնում է վերջին օրերի պատմությունը:

Միլլերական պատմությունը կրկնվում է հարյուր քառասունչորս հազարի պատմության մեջ՝ մի քանի մարգարեական վերապահումներով: Այդ վերապահումներից մեկն այն է, որ Միլլերական պատմության մեջ թիրախ հանդիսացող լսարանը նախ շարժումից դուրս եղողներն էին, իսկ այնուհետև՝ հենց շարժումն ինքը: Հարյուր քառասունչորս հազարի շարժման մեջ Հայտնություն տասնութի երկու ձայները նշում են երկու թիրախային լսարաններ, սակայն այդ թիրախները Միլլերական պատմության համեմատությամբ հակադարձ կարգով են: Առաջին թիրախը Աստծու ժողովուրդն է, իսկ երկրորդ ձայնը՝ Աստծու մյուս հոտը, որոնք դեռևս Բաբելոնում են:

Մեկ այլ մարգարեական վերապահումն այն է, որ թեև երկու պատմություններն էլ մի եկեղեցուց անցնում են մյուսին, Միլլերի հետևորդները Ֆիլադելֆիայից անցան Լաոդիկեա, իսկ երրորդ հրեշտակի հզոր շարժումը Լաոդիկեայից անցնում է դեպի Ֆիլադելֆիա: Սա ցույց է տալիս, որ Միլլերի հետևորդները անցան վեցերորդ եկեղեցուց դեպի յոթերորդ եկեղեցի, իսկ հարյուր քառասունչորս հազարը գնում են յոթերորդ եկեղեցուց դեպի ութերորդ եկեղեցի, որը յոթից է:

Հանրապետական եղջյուրը իր ընթացքը սկսեց ստրկամետ ազգից դեպի հակաստրկամետ ազգ՝ 1863 թվականի շուրջ ծավալված պատմության մեջ: Այդ պատմության ճգնաժամը հաստատեց երկու քաղաքական կուսակցություններ, որոնք նույն հակառակորդներն են այս «վերջին օրերում»: Ինչպես այդ պատմությունից առաջին Հանրապետական նախագահը սպանվեց պատերազմի ավարտից ընդամենը օրեր անց, այնպես էլ վերջին Հանրապետական նախագահը խորհրդանշաբար սպանվեց և մեռածի պես թողնվեց փողոցում, մինչ աշխարհը ցնծում էր: Նա սպանվեց ոչ թե քաղաքացիական պատերազմի ավարտից ընդամենը օրեր անց, այլ վերջնական քաղաքացիական պատերազմի սկսվելուց անմիջապես առաջ:

Առաջին հանրապետական նախագահին նախորդել է Ամերիկայի պատմության ամենաանարդյունավետ նախագահը, և վերջին հանրապետական նախագահին ևս պիտի նախորդի նույնը: Առաջին հանրապետական նախագահին նախորդած դեմոկրատ նախագահի անարդյունավետությունը արագացրեց այն ճգնաժամը, որ

զարգացավ մինչև քաղաքացիական պատերազմ, և այժմ տեղի է ունենում նույն անարդյունավետությունը: Վերջին հանրապետական նախագահին նախորդող դեմոկրատ նախագահը տնտեսությունը կառավարեց այնպիսի կերպով, որ մինչև այդ ժամանակահատվածը դա առաջ բերեց Ամերիկայի պատմության ամենամեծ տնտեսական վթարը: Երկու եղջյուրները գնում են զուգահեռ՝ մինչև կիրակնօրյա օրենքը: 1863 թվականին երկու եղջյուրների էլ առաջին սերունդը սկսվեց, և երկու եղջյուրների համար էլ չորրորդ ու վերջին սերունդը պիտի կանգնի դեպի արևելք դարձած և խոնարհվի արևին:

Եղիայի պատգամը միշտ ուղեկցվում է Աստծո դատաստաններով, որոնք հաստատում են նախագոշացման պատգամը: Աշխարհի հասարակությունն այժմ ապրում է այնպես, ինչպես ջրհեղեղից առաջ ապրում էին մարդիկ: Նրանք ուտում են, խմում և ակնկալում, որ գլոբալիստ տեխնոհսկաները կլուծեն ցանկացած խնդիր, որ կարող է ծագել: Աստծո Խոսքը ցույց է տալիս, որ աշխարհն այժմ գտնվում է ահեղի ճգնաժամի եզրին:

«Գիշերվա մասին ի՞նչ կա»: Արդյո՞ք ես զանազանում եմ այս պատգամների նշանակությունը: Արդյո՞ք հասկանում եմ այն տեղը, որ դրանք գրավում են մեծ բուժիչ համակարգի եզրափակիչ գործում: Արդյո՞ք այնքան ծանոթ եմ «մարգարեության հաստատուն խոսքին», որ իմ շուրջը տեղի ունեցող դեպքերի մեջ կարողանամ տեսնել դրական ապացույց, թե Գալստյան Թագավորն իսկույն դռան մոտ է: Արդյո՞ք զգում եմ այն պատասխանատվությունը, որ դրված է ինձ վրա նկատի ունենալով այն լույսը, որ Աստված տվել է: Արդյո՞ք, որպես Նրա տնտես, ինձ վստահված ամեն մի տաղանդը գործի եմ դնում լավ ուղղորդված ջանքի մեջ՝ կորչողներին փրկելու համար: Թե՞ գաղջ եմ և անտարբեր, մասամբ խառնված ամբարիշտ աշխարհին, Աստծո ինձ տված միջոցներն ու կարողությունները մեծապես գործածելով ինքնահաճության համար, ավելի շատ հոգ տանելով իմ սեփական հեշտության ու հարմարավետության, քան Նրա գործի առաջխաղացման համար: Արդյո՞ք իմ ընթացքով ամրապնդում եմ «այն համոզմունքը, որ աշխարհում գնալով արմատ է զգում, թե Յոթերորդ օրվա աղվենտիստները փողին տալիս են անորոշ հնչյուն և ընթանում են աշխարհասերների ճանապարհով»:

«Մենք լսում ենք մոտեցող Աստծու քայլերի ձայնը, որ պիտի պատժի աշխարհը նրանց անօրենության համար: Ժամանակի վախճանը մեզ վրա մոտ է: Աշխարհի բնակիչները խրճերով կապվում են, որպեսզի այրվեն: Արդյո՞ք դուք պիտի կապվեք որոմների հետ: Գիտակցո՞ւմ եք, որ ամեն տարի հազարավոր, հազարավոր և տասն անգամ տասը հազար հոգիներ կորչում են՝ մեռնելով իրենց մեղքերի մեջ: Աստծու պատուհասներն ու դատաստաններն արդեն կատարում են իրենց գործը, և հոգիները գնում են դեպի կործանում, որովհետև ճշմարտության լույսը չի շողացել նրանց ճանապարհի վրա»: General Conference Daily Bulletin, April 1, 1897.

Հոգովս գիշերով քեզ եմ փափագել. այո՛, իմ ներսի հոգովս վաղ առավոտից քեզ պիտի որոնեմ, որովհետև երբ քո դատաստանները երկրի վրա են, աշխարհի բնակիչները արդարություն են սովորում: Եսայիա 26:9: